

TAMPEREEN KAUPUNKI

Hyvä hallinto- ja johtamistapa

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapa

Tp 2020 Liite 5

TAMPEREEN KAUPUNKI

Hyvä hallinto- ja johtamistapa sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja tuloksellisuus

Kasvatus- ja opetuspalveluiden kuvaus ja itsearviointi 12.1.2021

Kasvatus- ja opetusjohtaja Kristiina Järvelä

Palvelualueen keskeisimmät tehtävät ja toiminta-ajatus

- Kasvatus- ja opetuspalveluiden keskeisimmät tehtävät ja toiminta-ajatus :
 - Järjestää varhaiskasvatustilain mukaisesti varhaiskasvatusta
 - Järjestää perusopetuslain mukaisesti esi- ja perusopetusta
 - Järjestää erityistä hoitoa ja erityisopetusta sitä tarvitseville lapsille

Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatustilain mukaista varhaiskasvatusta ja perusopetuslain mukaista maksutonta esiopetusta sekä perusopetusta perusopetuslain mukaisesti alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Tampereen kaupungissa tuotetaan varhaiskasvatustilain mukaisia palveluja sekä kunnallisena että yksityisenä palveluna. Kasvatuksen ja opetuksen palvelut järjestetään siten, että toiminnan johtamisessa ja ohjauksessa toteutetaan sujuvan kasvun ja opinpolun periaatetta.

Palvelualueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet

- Kasvatus- ja opetuspalveluiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet toimintaympäristön, toiminnan sekä siihen liittyvien uhkien ja mahdollisuuksien mukaan:
- Vastata kasvaviin ja muuttuviin palvelutarpeisiin
- Palveluverkon resurssien jako alueelliset erot huomioiden
- Terveellisten ja turvallisten työ-,kasvu- ja oppimisympäristöjen ylläpitäminen ja laadun takaaminen
- Digitalisaation monipuolinen eteneminen ja hyödyntäminen kasvatus- ja opetuspalveluissa

Hallinto- ja johtamiskulttuuri

Hallinto- ja johtamiskulttuurin nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
1. Hallinnon osa-alueet, vastuut ja toimintatavat on määritelty	3,15		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät
2. Johto (toimielin, johtava viranhaltija, esimies) osoittaa esimerkillään sitoutumista kaupungin johtamis- ja eettisiin periaatteisiin ja viestii johdonmukaisesti toiminnallaan niiden merkityksestä henkilökunnalle ja palveluita tuottaville organisaatioille.	3,38		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät
3. Johtamisen rakenteet on määritelty ja toimeenpantu esimiehille ja henkilöstölle.	3,32		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät

Huom! Kehittämistoimenpiteet kirjattu, mikäli ko. kohdan arvio nykytilasta <3

Hallinto- ja johtamiskulttuuri

Hallinto- ja johtamiskulttuurin nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
4. Henkilöstöä on tiedotettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tärkeydestä, merkityksestä ja hyödyistä, sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteista ja menettelyistä.	3,06		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät
5. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen on ohjeistettu ja toimintatapa on järjestetty.	2,94		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät
6. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisen ohjeistuksessa otetaan huomioon toimintaympäristön muutokset	2,88	Hyödynnetään sisäisen valvonnan arviointikyselyn tuloksia tehokkaammin sekä tehdään toimintaympäristöanalyysiä säännöllisesti.	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät
7. Johto varmistaa asiantuntevan henkilöstön ja että henkilöstö ylläpitää ja jatkuvasti kehittää ammatillista osaamistaan	2,97		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmät
<p>Kokonaisarvio hallinto- ja johtamiskulttuurin nykytilasta ja kehittämistarpeista: (Arvio asteikolla 1-4) 3,10 Hallinnon johtamisrakenteen nykytilan arviot ovat hiukan heikentyneet ko. osa-alueen tuloksia edellisestä vuodesta, mutta ovat edelleen hyvällä tasolla. Kehittämiskohteena on edelleen proaktiivinen toimintaympäristön huomioinen. Säännöllinen kokouskulttuuri edesauttaa ohjeiden ja sääntöjen noudattamista.</p>			

Hallinto- ja johtamiskulttuuri

Valitukset, oikeudenkäynnit, merkittävät korvausvaatimukset tai oikeusseuraamukset	Ajankohta	Taloudellinen riski (€ arvio)	Vastuutoimija(t)
- AVIn kysely marraskuussa henkilöstömitoituksesta ja ryhmien koosta	11/2020		palvelupäälliköt
- Yhteenveto: 14 kappaletta valituksia, joihin aluehallintovirasto (13)/eduskunnan oikeusasiamies (1) oli pyytänyt selvitystä.	2020		Vastaavat rehtorit, palvelupäälliköt

Järjestelmällinen ja tuloksellinen riskienhallinta

Järjestelmällisen riskienhallinnan nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
1. Strategisten sekä toiminnan ja talouden tavoitteiden riittävyys, olennaisuus, selkeys ja tavoitteellisuus on varmistettu	3,12		
2. Kaupunkistrategian ja toiminnan ja talouden tavoitteet on käsitelty henkilökunnan kanssa.	3,08		
3. Talousarvio on realistinen suhteessa palvelutarpeisiin sekä investointien tulorahoitukseen.	2,84	Talouden seurannan ja suunnittelun työkalujen kehittämistä jatketaan.	Perusopetusjohtaja ,varhaiskasvatusjohtaja, talouspäällikkö
4. Toiminnan suunnittelussa hyödynnetään vaikutusten (mm. kuntalais-, yritys-, ympäristö) arviointeja.	2,75	Lapsivaikutusten arvioinnin kehittäminen edelleen, palvelukykykyselyjen ja palveluverkkokyselyjen hyödyntäminen, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman hyödyntäminen. Osallistava budjetointi	Perusopetus ja varhaiskasvatus yhteistyössä sote-palveluiden kanssa

Järjestelmällinen ja tuloksellinen riskienhallinta

Järjestelmällisen riskienhallinnan nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
5. Toimintaympäristö on analysoitu ja riskiprofiili on laadittu.	2,96	Riskiprofiili on laadittu. Aihe otetaan säännölliseksi osaksi rehtorien ja päiväkodinjohtajien kokouksia. Käsitellään riskiprofiilit vähintään kerran vuodessa kehittämissryhmissä.	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen johtoryhmät
6. Riskejä ja epävarmuustekijöitä tunnistetaan, arvioidaan ja analysoidaan eri organisaatiotasolla.	2,96	Kehitetään ja hyödynnetään koronaviruspandemian aikana opittuja toimintamalleja osana riskienhallinnan kokonaisuutta.	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen johtoryhmät
7. Toimintaympäristön muutokset huomioidaan mahdollisuuksien ja uhkien sekä niiden hyväksyttävyyden arvioinnissa.	3,04		
8. Riskien hyväksyttävyydestä ja hallintamenettelyistä (eri toimijoiden kanssa) päätetään sekä riskien hallintakeinojen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään.	2,95		

Järjestelmällinen ja tuloksellinen riskienhallinta

Järjestelmällisen riskienhallinnan nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
9. Vastuiden ja toimivaltamääräysten tarkoituksenmukaisuutta, roolien selkeyttä sekä prosessien toimivuutta arvioidaan ja päätetään toimenpiteistä.	2,98		
10. Resurssien riittävyys ja ripeät toimenpiteet on varmistettu.	2,54	Koulujen resurssinjaon perusteiden päivittäminen. Siirretään vuoden 2020 poikkeusjärjestelyistä opitut toimintamallit osaksi riskienhallinnan käytäntöjä. "Otetaan oppia korona-ajasta".	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen johtoryhmät
11. Riskienarvioinnissa huomioidaan esimerkiksi toiminnan ja investointien tuloksellisuuteen, jatkuvuuteen ja häiriöttömyyteen, henkilöstön jaksamiseen, fyysiseen turvallisuuteen, tilojen kuntoon ja sisäilmaolosuhteisiin, toiminnan eettisyyteen, väärinkäyttöihin sekä tietojen ja raportoinnin luotettavuuteen liittyviä riskejä	2,95		
12. Riskienhallinnan toimenpiteet on saatu kiinteäksi osaksi tavanomaisia suunnittelu-, päätöksenteko-, talous- ja toimintaprosesseja.	2,92		
13. Riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan talousarviovuoden aikana.	2,77		
Järjestelmälliseen riskienhallintaan liittyvä dokumentaatio: Palvelu- ja vuosisuunnitelma, henkilöstösuunnitelma, riskiprofiili, valmiussuunnitelma			
Kokonaisarvio riskienhallinnan nykytilasta ja kehittämistarpeista: (Arvio asteikolla 1-4) 2,91 Tunnistetut merkittävimmät riskit: Perusopetus: - Tilaresurssin loppuminen, Tarpeiden kasvaessa rekrytoinnin riittävyys. - Oppilasmäärän kasvusta johtuvat muutokset. - Henkilöstön henkinen kuormittuneisuus- Taloudellisten resurssien ja henkilöstön riittämättömyys. - Aggressiivisesti käyttäytyvät oppilaat. - Alueiden eriarvoistuminen, sosiaalinen eriarvoisuus.			

Järjestelmällinen ja tuloksellinen riskienhallinta

Riskienhallinnan toteutukseen liittyvät suunnitelmat	Laadittu / päivitetty viimeksi	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
Valmiussuunnitelma <ul style="list-style-type: none">Valmiussuunnitelman ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain	11/2019		2021 Sivistyspalvelujen johtoryhmä
Pelastussuunnitelmat <ul style="list-style-type: none">Pelastussuunnitelmia pidetään yllä ja niiden ajantasaisuus tarkistetaan ennen lakisääteisiä palotarkastuksia	2020		Perusopetuksen ja varhaiskasvatukseen johtoryhmät
Työsuojelun vaarojen arvioinnit <ul style="list-style-type: none">Toteutus yhdessä työsuojeluorganisaation kanssa, vuosittain	2020		Perusopetuksen ja varhaiskasvatukseen johtoryhmät
Jatkuvuussuunnitelmat <ul style="list-style-type: none">Tietojärjestelmien jatkuvuussuunnitelmat (hyödynnetään konsernin mallipohjaa)		Laatimien siirtynyt koronapandemian vuoksi. Laaditaan 2021	Perusopetuksen ja varhaiskasvatukseen johtoryhmät
Yksikkökohtaiset turvallisuusohjeistukset <ul style="list-style-type: none">Täydennetään tarvittaessa riskienhallinta- ja turvallisuustiimin turvaopasta ja -ohjeistuksia	2020		Rehtorit ja päiväkodinjohtajat
Riskiprofiili	11/2020		Johtoryhmät 2021

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteiden nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
1. Toimielimen, johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten keskeiset valvonnan kohteet sekä toteuttamisvastuut on määritelty ja valvontamenettelyt on toimeenpantu dokumentoidusti.	2,87	Ko. asiat dokumentoitu toimintasäännössä ja delegointipäätöksissä.	Sivistysjohtaja, palveluryhmien joryt
2. Päätöksenteon laadun ja hyvän hallinnon menettelyiden asianmukaisuus on varmennettu.	2,97	Sivistyspalveluiden säännöllinen edustus kaupungin hallintoverkostossa.	Sivistysjohtaja, palveluryhmien joryt
3. Kuntalaisten palvelutarpeisiin vastaamista, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamista, tuloksellisuutta, investointien laadukasta toteutumista, toimintaan liittyvien lakien ja määräysten noudattamista sekä toiminnan eettisyyttä edistetään	3,05		Sivistysjohtaja, palveluryhmien joryt
4. Talousarvion noudattamista, investointihankkeiden suunnitelmanmukaista toteutumista sekä kustannusarvioiden toteutumista varmennetaan.	3,18		Sivistysjohtaja, palveluryhmien joryt

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteiden nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
5. Taloudenhoidon menettelyiden asianmukaisuus on varmennettu.	3,15		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt, talouspäällikkö
6. Valvontatoimenpiteiden riittävyyttä ja tuloksellisuutta on arvioitu	3,01		Joryt
7. Havaittuihin poikkeamiin reagoidaan	2,98		Sivistyspalvelujen jory, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt
<p>Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteitä todentava dokumentaatio: Palvelu- ja vuosisuunnitelmaraportointi, tilinpäätös, päätös menojen hyväksyjistä, delegointipäätökset</p> <p>Kokonaisarvio valvontatoimenpiteiden nykytilasta ja kehittämistarpeista: (Arvio asteikolla 1-4) 3,03</p> <p>Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteiden kokonaisarvio on hiukan laskenut edellisestä vuodesta, mutta edelleen hyvällä tasolla. Arviot hiukan ristiriitaisia, koska koronaviruspandemia on merkittävästi lisännyt valmiutta reagoida poikkeamiin ja kehittää uusia toimintamalleja sekä tehokasta viestintää.</p> <p>Omaisuuksien menetykset ja arvonalennukset</p> <p>Perusopetus: Vain vähäisiä kiinteistöön liittyviä laitteiden uusimisia</p>			

Viestintä ja raportointi

Viestinnän ja raportoinnin nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
1. Tietoa kerätään ja jalostetaan johtamista, päätöksentekoa, sisäistä, kuntalaisten ja eri sidosryhmien ulkoista arviointia sekä valvontaa palvelevaksi.	3,03		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt
2. Toiminnan arvioimiseksi kerättyjen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja hyödynnettävyys on varmistettu.	2,95		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt
3. Kaupungin toimintaan liittyvistä tavoitteista, periaatteista ja vastuista viestitään henkilöstölle ja eri sidosryhmille.	3,13		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt
4. Tietoa ja raportointia hyödynnetään yksiköiden johtamisessa, päätöksenteossa sekä toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisen, investointien toteutumisen seurannassa, sekä tuloksellisuuden arvioinnissa.	3,12		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt

Viestintä ja raportointi

Viestinnän ja raportoinnin nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
5. Tavoitteista, riskeistä sekä korjaavien toimenpiteiden toteutuksesta raportoidaan riittävästi.	2,87		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt
6. Tietojen ja asiakirjojen julkisuuden, luottamuksellisuuden ja salassapidon sekä käsittelyn lainmukaisuus on varmennettu.	3,27		Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen joryt
Kokonaisarvio viestinnän ja raportoinnin nykytilasta ja kehittämistarpeista: (Arvio asteikolla 1-4) 3,06 Monimuotoista viestintää kehitetään edelleen ja jatketaan riskiraportoinnin käsittelyä myös kasvun- ja opinpoluilla.			

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta ja arviointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurannan ja arvioinnin nykytilan mukaiset menettelyt ja tavoitetila sekä viittaus todentavaan dokumentaatioon	Arvio nykytilasta (1-4)	Kehittämistoimenpiteet	Vastuutoimija(t) ja aikataulu
1. Lauta- tai johtokunta osallistuu toimintaympäristön analysointiin ja riskiprofiilin sekä merkittävimpien riskien hallinnan käsittelyyn.	2,74		Sivistysjohtaja, opetusjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja
2. Ulkoistetuissa palveluissa tai avustustoiminnassa seurataan ja arvioidaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä ja toimivuutta.	2,67		Joryt
3. Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen raportit käsitellään ja annettujen suositusten toteuttamisesta huolehditaan.	2,80		Joryt
4. Tilinpäätöksen toimintakertomukseen sisältyvä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko valmistellaan.	2,77		Taluspäällikkö
<p>Kokonaisarvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurannan ja arvioinnin nykytilasta ja kehittämistarpeista: (Arvio asteikolla 1-4) 2,74 Arvio on jonkin verran heikentynyt viime vuodesta. Riskiprofiilit käsitellään lautakunnassa osana palvelu- ja vuosisuunnitelmien hyväksymistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko tehdään vuosittain ja käsitellään johtoryhmissä.</p>			

Liitteet

- Toimintaympäristöanalyysi

Toimintaympäristö
analyysi_sikula 201

- Riskiprofiilit, sikula 16.11.2020

Vakan riskiprofiili

Perusopetuksen
riskiprofiili